

SAKK

Számítógépek sakkversenye

Világraszóló jelentősége volt annak a nemzetközi sakkversenynek, amelyet 1974. augusztus 5.-8. között vívott egymással Stockholmban tizenhárom gyenge, kb. harmadosztályú játékerőjű sakkozó. Hiába nem képviseltek a versenyzők nagy játékerőt, a verseny jelentősége mégis túlnő a sakkozók népes, de zárt közösségén, hiszen a tizenhárom résztvevő nem ember volt, hanem gép.

A négyfordulós, svájci rendszer szerint lebonyolított verseny résztvevői: CHESSE 4.0, KHAOSZ, OSZTRICS, TEACH II. (USA), MASTER, DON BILL, A 16-C (Anglia), RIBBIT (Kanada), FRIEDEM (Norvégia), TELL (Svájc), FRANZ (Ausztria), CAISSA (Szovjetunió) és PAPA (Magyarország). Az eredmény: PAPA nem valami fényesen képviselte a magyar sakkozást, három veszített játszmával kiesett a küzdelemből, de CAISSA helytállt, mind a négy játszmáját megnyerte, s a verseny győztese lett.

Caissát a versenyt V. Arlazarov kandidátus vezetésével egy kollektíva készítette fel, amint az eredmény mutatja, igen eredményesen. A verseny után Botvinnik exvilágbajnok, a technikai tudományok doktora kijelentette, hogy reméli, eljön a nap, amikor a számítógép a sakktablán legyőzi az embert. Ez a nap a gép diadala lesz, de ezen túl mégis csak az emberi tudomány nagy győzelme, hiszen a gép emberi alkotás.

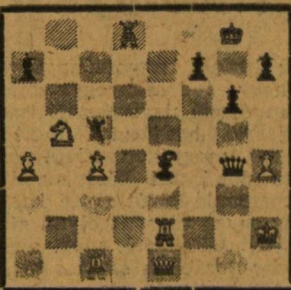
Túlságosan nehéz volna néhány sorban leírni, mik a problémák jelenleg a sakkozó géppel kapcsolatban. Mégis említsünk meg annyit, hogy a gép memóriája sokszorosa az emberének, de megtanulni csak annyit tud, amennyit képesek vagyunk programozni a számára. Olyan empirikus fogalmakat, mint erős gyalog, nyílt vonal, felszakított királyállás stb., amelyeket minden kezdő sakkozó palántának ismernie kell, egyelőre nem tudunk matematikai eszközökkel visszaadni. A kérdés, hogy mikor leszünk erre képesek. A múlt század végén a német „Altmeister” dr. Tarrasch megkísérelte a sakkozást matematikai alapokra helyezni, elmélete azonban nem sokáig élt, dogmatikusnak bizonyult, dr. Lasker volt világbajnok meggyőzően cáfolta meg. Persze megdöntés ide vagy oda — szeretnénk mi átlagsakkozók úgy játszani, ahogy annak idején Tarrasch játszott. A gépnek azonban nagyobbak az ambíciói. Csatlakozzunk hát Botvinnik reményéhez egy kívánsággal: Jó lenne megérni azt a napot, amikor a sakkozó gép legyőzi az embert — hosszú életük lennének!

Csekély sakkbeli értéke ellenére nézzük meg a verseny döntő játszmáját az utolsó fordulóból! (A Sahmatni Buletin októberi száma közli mind a 23 játszmát.) Nem kuriózumként, hanem, hogy sejtjük a sakkozó ember és a sakkozó gép stílusának különbségét!

Világos: OSZTRICS Sötét: CAISSA 1. Hf3, e3 2. d4, Hf6 3. Fg5 d5 4. e3, Fe7 5. Hc3, Fb4 (Világos elmulasztja, hogy megkísérelje c4-gyel bontani ellenfele centrumát, sötét „elfogulatlanul” két lépésben lép annyit, amennyit egyszerre is léphetett volna.) 6. Ff6: Fe3: 7. bc3: Vf6 8. Fd3, c5 9. 0-0, 0-0 (Caissának sikerült szerkezeti gyengeségeket létrehozni ellenfele gyalogállásában, most azt csinálja, amit adott esetben minden valamirevaló sakkozó tenne: fejleszti a vezérszárnnyát). 10. Vd2, Hc3 11. dc5: Ve7 12. c4, dc4: 13. Fe4: Ve5: 14.

Vd3 (Osztrics ügyesen szabadult meg kettős gyalogjától, de most olyan tempóvesztéseket vállal, amit komoly sakkozó nem tenne meg.) 14. ... Bb3 15. Ve4, b5 16. Fd3, f5 17. Vh4, e5 18. e4, f4 19. Bf6, Fb7? (Komoly hiba, nem veszi észre az e6-on keletkezett gyengeséget.) 20. Hg5, h6 21. He6, Vb6 22. Hd8: Vd8: (Sima minőségelony, világosnak normális körülmények között nyernie kell. De lehet-e normális körülményekről beszélni, mikor nem az ember sakkozik, hanem a gép?) 23. a4, b4 24. Fe4, Kh8 25. Bb1, Hd4 (A tisztcsere a jobban állónak kedvez, ezt úgy látszik nemcsak a jó sakkozó tudja, hanem a jól beprogramozott gép is). 26. Bc1, Fe3 27. e3? dc3: 28. Bc3: Fa4: (Úgy tűnik, Osztricsnak „emberi hibája” van, türelmetlen, erőlteti a cseréket, egy gyaloggal ráfizet. Anyagilag ezzel az állás kb. kiegyenlített). 29. Ve7, He6 30. Vf7, Vc5 31. Bd3, Hd4 32. Fd5, Fb5 33. Bh3 He3+ 34. Khl, Vf2: (Caissa észrevette, hogy ellenfele kissé „szeleburdi”, rájátszott, s már a második gyalogos a díja). 35. Bdl, Vb6 36. Bbl, Bc3 37. Fe6, Bd8 38. Vg6, Vb7? (Furcsa módon most Caissa lépett néhány puhábbat. Ha nem tudnánk, hogy gép, azt kellene mondanunk, hogy elfáradt. Az utolsó lépés kimondottan hiba; most 39. Ff3-tel Osztrics aligha védhető támadáshoz juthatna. Ezt a lehetőséget egészen gyenge sakkozók is meglátnák, Osztrics azonban nem ragadja meg a szerencsét.) 39. Vf3? Ve7 40. Bh4, Hd4 41. Vh3, He6: 42. Ve3: Fd3 43. Bgl, Fe1 (Caissa újból jól játszik, látja, hogy ellenfelenek egyedül Bh6: áldozat adhat reményt örökös sakk döntetlenre; védekezik ellene. Osztrics ugyanezt nem látja, mert nem törekszik örökös sákra, túrli a sorsát). 44. Vf5, Fe2 45. Bbl, a5, 46. Vg6, a4 47. Bel, Fe1 48. Bal, a3 49. Bbl, Vd6 50. Vd6: Bd3: A vezércserével aktuálisabbá vált a játszmá feladása, Osztrics azonban bevárja a mattot. A befejezés mechanikus feladat, Caissa „gépiesen” hibátlanul csinálja). 51. Bh3, a2 52. Bel, Bd4 53. Bhc3, Be4: 54. Bal, Bd4 55. Be1: Bc4: 56. g3, f3 57. h3, Bc2 58. Bll, Bd2 59. Bcl, e4 60. g4, e3 61. Kgl, e2 62. Kf2, Bdl 63. Bc8, Kh7, 64. Kf3, elV 65. Bc2, Bd3 66. Kf4, g5+ 67. Kf5, Bf3 Matt.

TANULJ KOMBINÁLNI!
Danyec—Bárczay
Jugoszlávia, 1971.

Világos: Kh2, Vel, Bcl, Be2, Hb5
gy: a4, c4, h4, (8)
Sötét: Kg3, Vg4, Bc3, Bd8, Fe4, gy: a7, f7, g6, h7 (9)
Hosszabb távon nyerve van az állás sötétnek, most azonban lóg a futára. Veszni hagyja, elvigye vagy megvédi?
A magyar nagymester döntött.
Olvasóink, hogy döntenének?
Megfejtés az előző számból:
Alster—Ferster 1. Vg7!! Bf8 2. Vf8: és sötét feladta.

DR. MOSONYI KÁLMÁN

Örökrangadó a Sportcsarnokban

A Magyarország—Románia nemzetek közötti kézilabdamerkőzéssel felavatott újszegedi Sportcsarnokban november 28-án ismét két mérkőzésre került sor. A jogász—orvos „örökrangadó” játékosai bizonyára nem felelnek meg a Magyar Kézilabda Szövetség által előírt követelményeknek, de harcoságukat és küzdési tudásukat tanúsíthatja az a mintegy 200 szurkoló, aki elzarándokolt a csarnokba.

Az előmérkőzésen a SZOTE lányai meglepően biztos 13:9 arányú győzelmet arattak a JATE ellen. Ezalatt összeszoktak a kórusok és fergeteges biztatással köszöntötték a pályára lépő férfi kézilabdázókat, akik az alábbi összeállításban kezdtek:

SZOTE: Abrahám, Hernádi, Petri, Tiboldi I., Tiboldi II., Hódi, Zsedényi.

Csere: Wenner, Farkas, Fejes.

JTK: Szula, Schulpe, Emödi, Bobvos, Lacsn, Tóth, Kertész.

Csere: Szilágyi, Kemenes, Nánási.

Közds után egy lepattanó labdával Kertész iramodott meg és vezetéshez juttatta csapatát — ellentámadásból Tiboldi I. volt eredményes. Fej-fej mellett haladtak a csapatok, általában a SZOTE vezetett egy góllal. Az első félidőben a JTK két beállással játszott. Ennek a taktikának volt az eredménye, hogy a szélső játékosok ziccerben kapták a labdát, de sorozatosan a kapusba lötték, vagy fölé ejtették. 12:10-es orvos vezetéssel fordultak a csapatok, majd egy gólról zárkózott fel a JTK; de ekkor büntetőt hibáztott. A másik oldalon viszont Hernádi elhálózott a góljának tapsolhatott a közönség.

A félidő derekán Emödi vezérletével erősen feljötték a jogászok, az egyenlítés a levegőben lógott, de kétszer is előkészítés nélkül lötték el a labdát. Míg a SZOTE-nak minden bejött, (ragyogó ejtőgököket dobta) addig a JTK hadilábon állt a szerencsével, sőt az utolsó percek emberelőnyét sem tudta kihasználni.

Végeredményben a jobban védekező, összeszokottabb orvosok 22:21 arányban győztek.

BOBVOS PÁL

Védő: a Szerves Kémia

A november 29-i sáros búcsúval befejeződött a Rektori Kupa 1974. évi labdarúgó-bajnoksága. A kupa a résztvevő csapatok több, mint száz játékosának biztosított kikapcsolódást, egészséges testmozgást, túlzás nélkül állíthatjuk, hogy ez a bajnokság a legéletre valóbb, legjobban szervezett tömegsport akció tudományegyetemünkön. Az eredmények, valamint a tabella ismeretében több érdekes adatra bukkanhatunk. Többek között arra, hogy az első négy helyezett védelmei között pontosan két-két gól különbség van, az pedig a támadójáték diadalaként is felfogható, hogy a legtöbb gólt elért Szerves Kémia legény-

sége szerezte meg a büszke bajnoki címet.

A szervezők — a december 4-i értekezleten — úgy döntöttek, hogy a jövőben a tanulmányi évhez igazítják a bajnokság lebonyolítási rendszerét. Ennek megfelelően 1975. tavaszán félfordulós bajnokságot rendeznek.

A bajnokság végeredménye:

1. Szerves Kémia 116:39 33 pont.
2. Fizikai Kémia I. 106:40 31 pont.
3. Műhely 94:41 29 pont.
4. Fizika I. 5. Fizikai Kémia II. 6. Matematika. 7. Ságvári Gimnázium. 8. Fizika II. 9. Adytér. 10. Marxisták. 11. BTK.

Népszerű a tollaslabda

A SZOTE Lendület SC amolyan igazi amatőr sportklub; nyolc szakosztállyal, hozzávetőlegesen 140—150 taggal és maroknyi, ám annál lelkesebb hallgató-sportvezetőkkel. Azért a sportvezető megjelölés, mert ők — rendszerint felsőbbéves hallgatók — a szakosztályok mindenei: tehát edzők, intézők, módszertani előadók és szertárosok egy személyben. A közelgő év vége kínálja a mérlegkészítést.

A férfi kosarások szakosztály-vezetője: Olasz Tibor V. éves fogorvostanhallgató. A csapat a megyei I. osztályú bajnokságban szerepel. A szakosztályi munka keretén belül készültek a SZOTE hallgatói az 1974. évi Medikus Kupára, amelyen a korábbi sikert megismételve, az első helyen végzett a gárda. Női kosárlabda: Szakosztályvezető: Karsai Eleonóra IV. éves fogorvostanhallgató. A lányok az NB III-as bajnokság középmezonyében foglalnak helyet. A még előkelőbb helyezések „oka” az idegenbeli sikerelenség. Sajnos, a csapat tagjai közül sokan nem vállalják az utazás fáradalmait, ezért azután Gömöri István edző — aki társadalmi munkában időt és fáradságot nem kímélve látja el az edzői teendőket — erőfeszítése sokszor hiábavalónak bizonyult. A Medikus Kupában egyébként, a fiúkhöz hasonlóan, a lányok is megszerezték az első helyet. A férfi kézilabdások gondja Zsedényi István V. éves fogorvostanhallgató vállán nyugszik. A rendkívül agilis játékos-intéző csapata a városi bajnokságban jelenleg a második helyen áll. A Medikus Kupa küzdelmeiben megszerezett második hely jó teljesítmény volt, amely eredmény el-

sősorban az együttes tagjainak küzdőképességét dicséri. A női kézilabda szakosztály mindeneset: Békássy Koppány VI. éves orvostanhallgató. A lelkes sportvezető irányításával a lányok megnyerték a városi bajnokságot, s a téli Terem Kupa küzdelem-sorozatában is a legjobbaknak bizonyultak. Az asztaliteniszezők két vegyes csapattal a városi bajnokságban szerepelnek.

Rendkívül népszerű a két évvel ezelőtt alakult tollaslabda szakosztály is. Varró András III. éves orvostanhallgató, szakosztályvezető különösen sokat tett annak érdekében, hogy a 30 fős nyil szakosztály tagjai a legjobbak országos versenyen is elindulhassanak. Közülük nyolcan már II. osztályú minősítéssel rendelkeznek. A röplabdás lányok — szakosztályvezető: Horváthy Márta III. éves gyógyszerészhallgató — a városi bajnokságban szerepelnek és a harmadik helyet foglalják el a tabellán. Dicséretes a Medikus Kupa ezüstérmes helyezése. A férfi röplabdások legnagyobb gondja, hogy városinkban ez a sportág nem örvend túlzott népszerűségnek, minek következtében kevés a játéklehetőség.

Befejezésként álljon itt a legilletékesebbek, a SZOTE ifjúsági és tömegsport vezetőjének, Szabó Ilonának a véleménye: „A SZOTE Lendület SC megfelelően szolgálja a hallgatók sportolási igényét, egyszersmind bázisa a versenysportnak. A klub mindenk mellett a minőségi sportot is támogatja, annak mintegy előiskolája. A szakosztályok legjobbjait ugyanis a SZEOL-ban folytathatják „felsőbbfokú” sport-talványaikat”.

Tekerőlant és gitár

Amatőr zenészeinknek hirdettek pódiumot, versenylehetőséget, estét a JATE KISZ-klubban. Sokan éltek a felkínált lehetőséggel, eljöttek, zenéltek, a zsűri feladatához illően döntést hozott, a nézők pedig hazamentek. Gondolom, a zenészek is, egyéb dolguk már nem lévén. Jőmagam, aki szemlélője voltam e nemes és többre hivatott kezdeményezésnek, hadd ne zárjam ezt le ennyivel.

Kezdeném talán ott, ahol a rendezőség volt a ludas. Egy-egy produkcióra túl sok időt hagytak. Hagyták, hogy a versenyzők kijátsszák a kilrást oly módon, hogy a három szám helyett három zenei blokkal álljanak közönség elé. Így aztán — különösen ha a produkció egyébként is gyengére sikerült, — fárasztóvá, helyenként idegesítővé váltak az újabb és újabb darabokkal előhozakodó versenyzők.

Nem értettem, miért tartotta fontosnak a legtöbb szereplő, hogy bemutakozását — mely mikrofon híján csak az első sorokban volt hallható — valami, legfőképpen erőltetett és gyenge humorral kezdje. Komolyzenei programok előtt ez egyenesen tragikusan hatott. Vagy talán ők is erre gondoltak?

Jó volt nézni, hányféle hangszer került elő a verseny folyamán, hányféle stílusban tesznek kísérletet a versenyzők a közönség és a zsűri megnyerésére. Hogy az a török síp olyan makacsul hamisan szól a Spisák trióban — általános derűtséget kelve — nem volt olyan nagy baj. Fontosabb, hogy hallhattunk török sípot szólani. Sőt, okarinát

ugyancsak náluk — tisztán. Az sem volt baj, hogy a tekerőlant recsegő húrjának a merevítője elrepült játék közben, s a közönség hosszas keresés után juttatta vissza tulajdonosának. Fontosabb volt, hogy szólt az a tekerőlant — hogy tekerőlant szólt.

Sokkal szimpatikusabbak voltak ezek a kedves, apró bajok, mint Szabó Árpád szereplése, különböző színűre festett gitárjával. Miért e népszerűségi kiemelés? Egyetlen versenyző sem vette fel, nem is próbálta meg fölvenni a profizeneséket által jól ismert pózokat. (Még a Country zenekar sem, pedig — egybehangzó vélemények tanúskodnak erről — ők tényleg profi színvonalon tettek, teszik a dolgukat, ha a hallgatóság elé lépnek.) Szabó Árpádot pózolásra sem gitártudásra, sem énekhangja nem hatalmazhatta fel. Pózái, ha — mint később kiderült — a zsűrire jó hatással voltak is, a közönség nem elhanyagolható rétegében erős visszataszítást keltettek. Ugyhiszem: jogosan.

Ha már a zsűrit említettük, maradjunk is nála. Szakembereket kértek fel ítékezésre, az első két kategóriában azt hiszem, ítéletüket mérvadónak lehet tekinteni. Viszont a könnyűzene — ez volt a harmadik terület — bizonyára nagyon távol áll mindnyájuktól; döntésük legalábbis erre mutat. Az első helyezett Aranykoporsó (?) zenekar még az általuk döntő érvként felhozott „érdekesség” szintet sem tudta megütni, tagjai pedig (különös tekintettel dobosukra) nem keltették zenében túlzottan járatos emberek benyomását. Ko-

molyzenében a König-trió teljesítménye — bár színvonalban nem múlta felül Spisákékat — összességéről érzékenységről vall. A népzeneben a győztes Country mellett feltétlenül említést érdemel a különdíjas Rácz—Torna duo, remek politikai songjaival. A Barock zenekar — ha ilyen igénnyel többlet gyakorolnak együtt — még hallható magáról; ugyanez vonatkozik a citera- és székely népzeneit játszó együttesekre is.

A közönség türelmes és illően fegyelmezetlen volt alkalomadtán. Szeretettel fogadta a produkciókat, néha mulatva, néha bosszankodva rajtuk.

Hogy Szabó Árpád a közönség díjával büszkélkedhet, és nem játékanak, hanem a kevésszámú szavazók között nagy százalékban résztvevő baráti körének tudom be. Ha tévednék, nem rám nézve lenne a legkínosabb.

A versenynek nem az volt a célja, hogy felfedezzen a magyar zene számára pótolhatatlan tehetségeket. Inkább az, hogy megmutassa, vannak közöttünk — nem is kevesen — olyanok is, akiknél a zene nemcsak a meghallgatásban merül ki. Ha ezt vesszük alapul, célját elérte. Ahhoz azonban, hogy a következő versenyt megrendezzék, feltétlenül figyelembe kell venni a mostani tanulságait. Az igazi különdíj a szervezési gondokat hátrára vevő Koncz Csabát és Perczel Istvánt illeti meg. Az első díj még nem. Még nem minden akkord sikerült tisztára. Talán jövőre...

— Z —

Felszabadulási Túra

A KISZ Központi Bizottsága, a Kossuth Lajos és a Zalka Máté nevét viselő Katonai Főiskolák KISZ-bizottságai 1974. november 29-án hazánk felszabadulásának 30. évfordulójára Egyetemi és Főiskolai Felszabadulási Túra néven emléktúrát rendeztek. A verseny egyes szakaszaiban valamilyen fegyvert kellett bemutatni, ezután végül vetélkedés következett, sőt három kilométer-

res, katonai elemekkel tűzdelt — kuszás, kötélmászás, gránátdobás, sebesültszállítás — akadálypályán küzdött az ország különböző egyeteméről és főiskoláiról összegyűlt 25 csapat. A Hamburger Ede, Kalmár János, Szolóvy Béla, Nagy Tibor, Varga Gusztáv (TTK), Havas Sándor, Szabó Tibor (JTK) összetételű JATE csapat összesítésben az ötödik helyet szerezte meg.